

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.154/2025/5.

A tanács tagjai:

Dr. Stark Marianna a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Dzsula Marianna bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

felperes (cím)

A felperes képviselője:

Biczi és Turi Ügyvédi Iroda (cím1; ügyintéző: Dr. Turi György ügyvéd)

Az alperes:

alperes (cím2)

Az alperes képviselője:

Dr. Káposztás Zoltán Ügyvédi Iroda, cím3; ügyintéző: dr. Káposztás Zoltán ügyvéd

A per tárgya:

Sajtó-helyreigazítás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.386/2024/4/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 40.P.21.153/2024/4.

Rendelkező rész

A Kúria a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy az általa szerkesztett hírportál című internetes lapban 5 napon belül az ugyanott 2024. március 17-én megjelent „cikk címe” című cikkben a

cím alatt, a lead felett a cikkben alkalmazott átlagos betűszedéssel tegye közzé az alábbi közleményt:

„Helyreigazítás:

A portálunkon 2024. március 17-én megjelent „cikk címe” című cikkben valótlanul híreszteltük, hogy felperes arra kérte név urat, a név1 igazgatótanácsának elnökét, hogy biztosítson részesedést egy rokonának a magyar leányvállalatban”.

A Kúria kötelezi az alperes által szerkesztett lapot kiadó név2 Kft.-t (cím2), hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A Kúria kötelezi az alperes által szerkesztett lapot kiadó név2 Kft.-t (cím2), hogy az esedékesség napjáig fizessen meg az államnak – az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára – 154.000 (százötvennégyezer) forint meg nem fizetett kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes Magyarország vezetője. Az alperes szerkeszti a hírportál elnevezésű internetes hírportált.

[2] 2024. március 15-én az osztrák név3 kereskedelmi sajtótermék online felületén cikk jelent meg „cikk címe1” címmel. A cikkben többek között az szerepel, hogy a cég a felperes kormányának külföldi kereskedőket érő egyre fokozódó zaklatására reagálva vagyonelemeket visz ki Magyarországról. A cikk szerint „A név1 biztonságba akarja helyezni a vagyonát felperes magyar vezető karmai elől. felperes már javasolta a kereskedelmi vállalkozásnak, hogy biztosítson részesedést egy rokonának a magyar leányvállalatában – tulajdonképpen a Kormány részesedés révén meg akarja szerezni vállalkozásunkat – mondta a név1 igazgatótanács elnöke, név”. A cikk beszámol a kiskereskedelmi különadóval kapcsolatos történésekről, és arról, hogy az Európai Parlament aggodalmát fejezte ki a magyar oligarchák vagyonszerzése miatt.

[3] dátum1-án cikk jelent meg az hírportál1 elnevezésű hazai portálon „cikk címe2” című cikk, amely szemlézi a név3 cikkét. A cikk beszámol a név1 csoport magyarországi

vagyonának országba menekítéséről, a működés átalakításáról, a kiskereskedelmi különadók, és az árbefagyasztás kapcsán az Európai Bizottságnál indított eljárásról. Ezt követően a cikkben szerepel az, hogy „A név1 meg akarja védeni vagyonát felperes karmaitól, aki már kérte a kereskedelmi multitól: engedje meg rokonának, hogy befektessenek a magyar leányvállalatba. Alapvetően a magyar kormány részesedésen keresztül akarja átvenni a cégünk tulajdonjogát – fogalmazott nyilatkozatában név.” Majd a magyar portál cikke is utal a magyar hatóságok tömeges jogsértései és a megfélemlítési kísérletek miatti panaszokra, az oligarchák felvásárlásai miatti aggodalmakra, azzal, hogy a név1 nem akar kivonulni Magyarországról, inkább harcba száll a kormánnyal.

[4] Ezt követően jelent meg 2024. március 17-én az alperes által szerkesztett hírportál hírportálon „cikk címe” című cikk. A cikkben az szerepel, hogy az hírportál1 internetes sajtótermék írására hivatkozással tudósítanak arról, hogy az osztrák név3 (élelmiszeripari szaklap) számára a név1 kereskedelmi csoport vezérigazgatója, név azt nyilatkozta, hogy a magyar vezető különadókkal és árbefagyasztással „zaklatja” a nagy élelmiszerláncokat, emiatt feljelentést tettek az Európai Bizottságnál, illetve átszervezték a magyarországi név1 működését azért, hogy megvédjék a céget „felperes karmaitól”. név nyilatkozataként közlik, hogy „a név1 meg akarja védeni vagyonát a vezető köreitől, aki már kérte a kereskedelmi multitól: engedje meg a rokonának, hogy befektessenek a magyar leányvállalatba”. A cikk megjelenítette az ügyel kapcsolatban kiadott kormányzati tájékoztatást azzal, hogy abban az szerepel: „a kiskereskedelmi különadót az Európai Unió Bírósága nyilvánította jogszerűnek. Ezek a tények, minden más állítás alaptalan”.

[5] A felperes az alpereshez 2024. április 8-án megérkezett helyreigazítási kérelmének nem tett eleget.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[6] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a következő helyreigazítás közzétételére:

Helyreigazítás:

[7] Portálunk dátum napján közzétett, „cikk címe” című cikkében valótlan tény híreszteltünk akkor, amikor név azon állítását közzétettük, miszerint felperes kérte név urat arra, hogy engedje meg rokonának, hogy befektessenek a név1 magyar leányvállalatába. Ezzel szemben a valóság az, hogy felperes nem kérte sem névtől, sem a név1 kereskedelmi multi bármely tulajdonosától, képviselőjétől és munkavállalójától azt, hogy engedje meg rokonának, hogy befektessenek a név1 magyar leányvállalatába”.

[8] A felperes keresetének indokolásaként előadta, hogy a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12. § (1)-(2) bekezdése alapján a sérelmezett közlés érintettjeként jogosult volt helyreigazítást kérni, mert az alperes valótlan állítást híresztelt, hiszen nem kérte a név1 egyetlen vezetőjétől sem, hogy rokonai befektethessenek a név1 magyar leányvállalatába. Előadta: a híresztelés valóságtartalmát a PK 14. számú állásfoglalás I. pontja alapján az alperes köteles bizonyítani, ezt azonban nem tette meg.

[9] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte a jogalap hiányára hivatkozással. Előadta, hogy a valóságnak megfelelően számolt be arról, hogy név mint a névl vezérigazgatója mit nyilatkozott egy osztrák lapnak, amelyet Magyarországon az hírportál1 portál közölt elsőként és ő ettől a sajtószervtől vett át a közléseket mint hírt és ezt számos más sajtószerv is megtette. Kiemelte: megjelenítette a felperes álláspontját a cikkben, közölt nyilatkozatához híven az olvasó hivatott eldönteni, hogy a két ellentmondó álláspont közül melyiket tekinti igaznak. Lényegében közéleti vita során nyilvánosságra hozott állításokat mutatott be. Utalt arra is, hogy a cikkben a lényegi tartalom az, hogy az ott tárgyalt ügyben (a magyar kormány és a kiskereskedelmi üzletláncok viszonya) Európai Unió eljárások vannak folyamatban és vannak a kormányzati nyomásgyakorlásra utaló tények.

[10] Ellenkérelmében az alperes hivatkozott az Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) számú határozatának indokolására azzal, hogy a közéleti vitában elhangzottak közreadását jelenti a perbeli közlés és mindkét fél álláspontja bemutatásra került. Az Alkotmánybíróság határozatából kiemelte azt, hogy közéleti viták nyilvános és korlátozásmentes folyásának biztosítása érdekében a közéleti szereplő személyiségi jogai korlátozhatóak. Az alperes hivatkozott továbbá az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára is.

Az első- és másodfokú ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította és a felperest perköltség és az elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletének indoklásában kifejtette, hogy a keresetben foglaltakkal szemben a felperes az adott esetben nem magánszemélyként szerepel a cikkben, annak tartalma egészében közügynek minősül. Úgy értékelte a névl vezérigazgató nyilatkozatát, hogy ő gyakorlatilag „egy kalap alá veszi” a felperes rokonait mint befektetőket, illetve a magyar államot, azaz összefonódást lát a magyar állam és a felperes rokonainak gazdasági tevékenysége között. A cikk tartalmi lényegeként azt rögzíti, hogy a felperes arra akarja rávenni a vállalkozást, hogy engedje meg a befektetést rokonának és ezáltal részesedés szerzését a cégben, és akkor kedvezőbb lesz a vállalkozás magyarországi piaci helyzete. A cikkből világosan kitűnik, hogy a nyilatkozó személy álláspontját közli. Az elsőfokú bíróság kiemelte: a cikk nem állította, hogy a felperes bárkit is zsarolna, hanem arról számolt be, hogy név nyilvánosan milyen nyilatkozatot tett. Ebben a körben idézte a névl vezérigazgató által az osztrák név4 című lapnak adott nyilatkozatát, mely szerint a magyar állam a vezető rokonságának befektetése útján kívánnak részesedéshez jutni a névl magyarországi leányvállalatában.

[13] A felperes álláspontjának a cikkben történt ismertetése körében utalt arra, hogy a vezetőnek a hírportál2hez eljuttatott válaszát idézték („a kiskereskedelmi különadót az Európai Unió Bírósága nyilvánította jogszerűnek, minden más állítás alaptalan”).

[14] Az Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) AB határozatának alkalmazhatósága tekintetében rögzítette, hogy a jelen esetben nem sajtótájékoztatón történő beszámolóról van szó, de gyakorlatilag a cikk összes körülménye alapján azzal egyenértékű helyzetről van szó. A perbeli cikk közügyet tárgyal, amelynek nyilvános megvitatása közérdeknek minősül. Az elsőfokú bíróság szerint nem volt szükség arra, hogy az alperes részéről külön megkeressék a felperest, illetve apparátusát a válaszádra, tekintettel arra, hogy a kiadott hivatalos nyilatkozatra figyelemmel más válasz nem volt várható. Összefoglalóan az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes tényállítást híresztelt, de mindezt jogszerűen tette. Az idézet pontos volt, forrását megjelölték, helyet adtak a felperes álláspontjának is.

[15] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a felperest másodfokú perköltség és másodfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

[16] Határozatának indokolásában a másodfokú bíróság mindenben egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtett indokokkal. Rögzítette: valóban tényállítás híresztelése történt, ezek esetében a főszabály valóban az, hogy a híresztelés valóságát sajtó-helyreigazítási perben a sajtószerv köteles bizonyítani, de az adott esetben az elsőfokú bíróság által is felhívott 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban rögzített szempontrendszer alapján kell azt vizsgálni, hogy a sajtószerv számára adott-e a bizonyítási kötelezettség alól a kimentés lehetősége. A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyezően úgy foglalt állást ebben a kérdésben, hogy az alperes eleget tett a rá háruló kötelezettségeinek azzal, hogy a kérdéses kitélt szöveghűen idézte, megjelölte annak forrását, a közlésnek szoros kapcsolata volt a cikk lényegi tartalmához. Az alperes megfelelő kifejezőmódot alkalmazott és biztosította a válasz lehetőségét, még ha ez közvetett módon is történt.

[17] Összességében a perbeli közlést kiegyensúlyozottnak találta azzal, hogy az idézett hírportál² írás megfelelő forrást keresett meg a felperes álláspontjának ismertetésére (közigazgatási állami szerv neve), ráadásul a felperesnek pozíciójánál fogva egyébként is számos egyéb lehetősége van saját álláspontjának közzétételére. A másodfokú bíróság kiemelte: a felperes kiemelt közszereplő, ezáltal a személyével kapcsolatos közlések esetében háttérbe szorul a személyiségi jogainak védelme. Az összes körülmény mérlegelésével az alperesnek az átvett közlés tekintetében nem volt külön ellenőrzési kötelezettsége.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[18] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte, valamint perköltséget igényelt.

[19] Megsértett jogszabályként az Smtv. 4. § (3) bekezdését és 12. §-át jelölte meg, valamint hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkére és a PK 12. számú és 14. számú állásfoglalásokra.

[20] Kérelmének indokolásában részletesen foglalkozott a Kúria hasonló tárgyban hozott Pfv.IV.20.852/2024/7. számú ítéletének indokolásával, továbbá utalt arra, hogy a sajtó-helyreigazításnak kiemelt szerepe van a sajtó hitelességének fenntartásában és abban, hogy az olvasók (befogadók) ténylegesen valós információk alapján alakíthassák ki a véleményüket.

[21] A felperes nyomatékka utalt arra, hogy a sajtószervet önálló ellenőrzési kötelezettség terheli akkor is, ha más sajtószervtől származó közleményt vesz át, a híresztelésért is önálló felelősség terheli a hatályos jogszabályok alapján, márpedig az alperes az önálló ellenőrzés kötelezettségének nem tett eleget. A felperes részletesen utalt arra, hogy az EJEK gyakorlatban a sajtószerv részéről is felelős magatartást követel meg mind az információk ellenőrzése, mind pedig az ellentétes álláspontok egyidejű közlése tekintetében.

[22] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján. Elsődlegesen előadta, hogy a felülvizsgálati kérelem visszautasításának van helye, ha a felperes nem jelölte meg a megsértett jogszabályokat. A felülvizsgálati kérelmet érdemben is alaptalannak minősítette, hivatkozással az Smtv. 4. § (1)

és (3) bekezdéseire, a 10. §-ára, az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésére, a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 2:42. §-ára és 2:44. §-ára, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. § (1) bekezdésére, a 279. § (1) bekezdésére, valamint a 495. § és 496. § rendelkezéseire

[23] Az alperes előadása, hogy valóban nem sajtótájékoztatón elhangzottakat idézett, de ennek nem volt lényegi jelentősége. Kihangsúlyozta, helytállóan, valósághűen idézték a név1 vezérigazgató előadását, a válasz közlése is megtörtént. A valóság bizonyítása nem terheli az alperest, mert kommentár nélkül közölt ellentétes álláspontokat közérdekű ügyben. Az ellenkérelem részletesen idézte az Alkotmánybíróság több határozatának indokolását {34/2017. (XII. 11.) AB határozat, 13/2014. (IV. 18.) AB határozat; 3145/2018. (V. 7.) AB határozat} annak alátámasztására, hogy a politikai szólásszabadság kiemelt védelmet élvez és az EJEB gyakorlata alapján is az állapítható meg, hogy a téma közéleti jellegére tekintettel gyakorlatilag kötelessége volt a hírről való beszámolás.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[24] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét alaposnak találta az alábbiak szerint.

[25] A felülvizsgálati ellenkérelem tartalmára tekintettel a Kúriának először abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy megalapozott-e az alperesnek az az előadása, hogy a felülvizsgálati kérelmet érdemben nem lehet vizsgálni, mert a megsértett jogszabályok megjelölése hiányában azt már korábban vissza kellett volna utasítani.

[26] A Kúria ezt az alperes által előterjesztett kifogást nem találta alaposnak. A felülvizsgálati kérelem a Kúria álláspontja szerint egzakt módon meghatározza azt, hogy a felperes álláspontja szerint pontosan melyik jogszabályokat sértette meg a jogerős ítélet. A felülvizsgálati kérelem 6., 7., valamint 8. oldalán ezeket a felperes tételesen megjelölte, tartalmukat ismertette (Alaptörvény 28. cikk; Smtv. 4. § (3) bekezdés, Smtv. 10. §, 12. § (1) bekezdése, PK 12. és 14. számú állásfoglalás). Mindezek alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a megsértett jogszabályokat a felperes megjelölte, álláspontját érdemben indokolta, ezért a felülvizsgálati kérelem visszautasításának nem volt helye, az abban foglaltakat érdemben volt szükséges megvizsgálni.

[27] A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának érdemben azt kellett megítélnie, hogy a másodfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat megsértve mellőzte-e az alperes helyreigazító közlemény közzétételére kötelezését arra hivatkozással, hogy az alperes az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított sajtószabadság, valamint a demokratikus közvélemény kialakulásához való jogát gyakorolta.

[28] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A (2) bekezdés szerint Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A (4) bekezdés szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.

[29] Az Smtv. 4. § (1) bekezdése az Alaptörvény fenti rendelkezéseivel összhangban deklarálja, hogy Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét. Ugyanakkor a (3) bekezdés szerint a sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt, vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közérkölcst, valamint nem járhat mások személyiségi jogainak sérelmével.

[30] Az Smtv. 10. §-a a közönség jogaként rögzíti, hogy mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos, és az európai közélet ügyeiről, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A médiarendszer egészének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás ezen ügyekről és eseményekről.

[31] Az Smtv. 12. § (1) bekezdése értelmében, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényről állítanak, híresztelnek, vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, és ehhez képest melyek a való tények.

[32] A Kúria kiemeli: a bíróság Alaptörvény 28. cikkéből következő köteleossége az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmának érvényre juttatása. Eszerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Amennyiben egy ügyben felmerül valamelyik alapjog érintettsége, a bíróságnak saját jogértelmezését a jog alkotmányos tartalmával összhangban kell kialakítania. Amint azt az Alkotmánybíróság határozataiban is kifejtette, ez azt jelenti, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lenni a releváns alkotmányossági szempontokra [7/2013.(III.7.) AB határozat, 3145/2018.(V.7.) AB határozat].

[33] Az Alkotmánybíróság 3/2015. (II. 2.) AB határozata szerint, ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül jár el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban a jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes {Indokolás [18]}.

[34] A véleménynyilvánítás szabadságával kapcsolatos ügyekben az alapjogok érintettsége miatt megkerülhetetlen az Alkotmánybíróság jogértelmezésének figyelembevétele, az egyes alapjogok érvényesülésének összevetése.

[35] Az Alkotmánybíróság számos esetben foglalkozott a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmával, terjedelmével és annak jogi korlátaival.

[36] Egyrészt meghatározta, mi a sajtó elsődleges szerepe egy demokratikus állam működésében {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [25]; 3002/2018. (I. 10.) AB határozat, Indokolás [55]}, amelyet szem előtt kell tartani a közléseik megítélésénél. Az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy „[a] sajtószabadság – amely felöleli valamennyi médiatípus szabadságát – a szólásszabadság intézménye. A sajtó ugyanis – tevékenységének egyre összetettebb és szerte ágazóbb jellege mellett is – mindenekelőtt a véleménynyilvánításnak, a véleményformálásnak és a véleményalkotáshoz nélkülözhetetlen információszerzésnek az eszköze {3466/2020.(XII.22.) AB határozat, Indokolás [34]}. A sajtó tehát alkotmányos jogát gyakorolja akkor, amikor a közérdeklődésre számot tartó eseményekről beszámol, azokból következtetéseket von le {3350/2022. (VII.25.) AB határozat, Indokolás [34]}.

[37] Az Alkotmánybíróság által meghatározottak alapján, bár a sajtószabadság gyakorlása önmagában nem terjed ki a valótlanosságok közzétételére, de e körben is szükség van olyan alkotmányossági megfontolások mérlegelésére, mint a közügyekre vonatkozó információk áramlásának érdeke, illetve a sajtó viszonya az általa közölt kijelentésekhez. Közéleti szereplők közvetlen megnyilatkozásairól szóló tudósítás esetén ezek a szempontok különös súllyal esnek latba {34/2017. (XII. 11.) AB határozat Indokolás [41]-[42]}.

[38] Az Alkotmánybíróság a korábbi gyakorlatára támaszkodva alakította ki azt az alapjogi tesztet, amelyet vizsgálva lehet megállapítani, hogy az adott esetben a véleménynyilvánítási szabadságot vagy az érintett jóhírnevét kell-e előtérbe helyezni

[3329/2017. (XII.8.) AB határozat, 3357/2019. (XII.16.) AB határozat]. Ennek során elsőként azt kell vizsgálni, hogy az adott közlés közügyben való megszólalást jelent-e, tehát a közügyek szabad megvitatásával áll-e összefüggésben. A következő kérdés, amiben a bíróságnak döntenie kell, az az, hogy a közöltek tényállításnak vagy értékítéletnek minősülnek-e. Végül pedig azt kell vizsgálni, hogy a korlátozás nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát: a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása.

[39] A fentiek alapján az ügyben elsőként a közlés megítélése során arról kellett döntenie, hogy az közügyekben való megszólalást jelent-e, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat, és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként értékelni kell a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi [13/2014.(IV.18.) AB határozat].

[40] Az ügyben eljáró bíróságok helytállóan indultak ki abból, hogy a felperes Magyarország vezetőeként politikai közszereplő. Azt is helytállóan állapították meg, hogy a cikk témája, a névl multicég magyarországi vállalata és a magyar kormány vitája, a gazdasági érdekelleték bemutatása, tehát a cikk témája egyértelműen közügyek vitatásához kapcsolódik, ezért a véleménynyilvánítás szélesebb körű védelmét élvezi [13/2014.(IV.18.) AB határozat].

[41] Ezt követően hasonló szempontok alapján abban kellett állást foglalni, hogy a sérelmezett közlés értékítéletnek, vagy tényállításnak minősül-e. A véleményszabadság gyakorlásának határai ugyanis a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, vagy tényállításnak minősül-e.

[42] Ennek a megkülönböztetésnek azért van kiemelt, a kereset megalapozottságát meghatározó jelentősége, mert a sajtó-helyreigazítás mint különleges személyiségvédelmi eszköz értékítélettel megvalósított véleménynyilvánítás tekintetében nem alkalmazható. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita ugyanis önmagában nem lehet sajtó-helyreigazítás alapja.

[43] A véleményszabadság nemcsak bizonyos felfogások vagy eszmék, hanem magának a véleménynyilvánításnak a lehetősége előtt nyit szabad utat. Ebből következik, hogy a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. A közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében pedig bizonyos fokú túlzást, provokációt is magában foglalhat. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság ebben az esetben is rögzíti, hogy a véleménynyilvánítási szabadság határa mások emberi méltóságából fakadó becsület és jóhírnév védelme [13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]–[40]].

[44] A per tárgyát képező írás címe „cikk címe” volt. A cikkben forrásként az osztrák élelmiszeripari szaklap cikkének tartalmára, illetve az hírportál internetes sajtótermék cikkére hivatkoznak. A cikk arról ír, hogy az osztrák lapnak nyilatkozó név arról beszélt, hogy a magyar vezető különadókkal és árbefagyasztással „zaklatja” a nagy élelmiszerláncokat, emiatt feljelentést tettek az Európai Bizottságnál, illetve átszervezték a

magyarországi név1 működését a cég védelmében. Azt közölte a nyilatkozó, hogy a név1 meg akarja védeni a vagyont a vezető köreitől „aki már kérte a kereskedelmi multitól: engedje meg rokonának, hogy befektessenek a magyar leányvállalatba.” Ehhez képest megállapítható volt, hogy az írás egészének összefüggései alapján a felperes személyére vonatkozó közlés lényegi eleme, hogy a cikk megtörtént eseményként állítja a cégcsoport vezető általi közvetlen megkeresését a célzat megjelölésével.

[45] A felperes a személyére vonatkozó közlésben szereplő állítás valóságtartalmát a maga részéről cáfolta és annak valótlan híresztelése miatt kérte az alperes helyreigazításra kötelezését.

[46] A Kúria szerint a vitatott kitétel önmagában azzal a tartalommal, hogy a felperes saját maga megkereste a nyilatkozó személyt, illetve az általa képviselt multicég vezetését amiatt, hogy egy hozzátartozójának tulajdoni részesedését kérje a multinacionális vállalkozásban, egyértelműen tényállításnak minősül.

[47] A nyilatkozatban szereplő tény valóságtartalmát az alperes nem ellenőrizte, azt a perben nem bizonyította. Nem merült fel adat arra sem, hogy a nyilatkozó személy által tett állításának igazolására bármilyen bizonyíték, hangfelvétel vagy bármilyen irat, feljegyzés rendelkezésre állna. Mindezek alapján a Kúria szerint a perben sérelmezett közlés valótlan tényállításnak minősül.

[48] A sajtószabadság, a véleménynyilvánítás szabadsága nem jelenti azt, hogy közéleti vitában, adott esetben a kormány és a cégcsoport vitájában bármiféle valótlan tény közölhető egy másik magán- vagy jogi személyről, és annak helyreigazítására nem kerülhet sor a sajtószabadságra hivatkozással. A név1 és a kormány vitájáról szóló tájékoztatás nem juthat el odáig, hogy a sajtószabadságra és a véleménynyilvánítás szabadságára hivatkozással olyan információt fűzzenek a cikkben közöltekhez, aminek körülményeit, valóságát semmilyen módon nem támasztották alá. Az ugyanis – ahogyan az Alkotmánybíróság határozataiból is következik – nem eredményezi a közügyek szabad vitatásának korlátozását, hogy valakiről olyan valótlan tényt állítanak, vagy híresztelnek, ami sérti az emberi méltóságból fakadó jóhírnév és becsület védelmét. A Kúria – az Alkotmánybíróság értelmezésével egyező – megítélése szerint a véleménynyilvánítási jog szabad gyakorlása nem vezethet odáig, hogy az érintettől jóhírnevét, becsületét sértő valótlan tényeket híreszteljenek.

[49] A mástól származó értesülés továbbadása (híresztelése) az Smtv. 12. § (1) bekezdésének fent idézett rendelkezése szerint önállóan is alapot jelenthet sajtó-helyreigazítás elrendelésére.

[50] A Legfelsőbb Bíróság Kúria PK 14. számú állásfoglalása – amelyet a Kúria számos precedens határozatában megerősített (például Pfv.IV.21.439/2019/5., Pfv.IV.20.741/2020/5.) – úgy rendelkezik, hogy a sajtóközlemény kifogásolt tényállításainak valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani. Az olyan sajtóközlemény valóságát is általában a sajtószerv köteles bizonyítani, amely híven közli más személy tényállítását, nyilatkozatát, vagy átveszi más szerv (sajtószerv) közleményét.

[51] Az a körülmény, hogy nem az alperes saját állításai szerepelnek a cikkben, nem változtat azon, hogy a tényállításokat közzétette, azokat széles nyilvánosság előtt híresztelte, ez pedig megalapozza a valóság bizonyítására irányuló kötelezettségét.

A jogsértő tartalom bármilyen módon történő hozzáférhetővé tétele híresztelést jelent, más személy jogsértő nyilatkozatának továbbadásáért pedig a híresztelő a jogszabály rendelkezése folytán önmagában a továbbítás megtörténte miatt objektív felelősséggel tartozik.

[52] A közlés a másik álláspontjának kritika nélküli bemutatása, az információ ellenőrzés nélküli átvételével híreszteli azt, hogy a vezető a cikkben leírt módon járt el. Ennek azonban a perben semmilyen valóság alapját nem tudta bemutatni az alperes.

[53] Ez a bizonyítatlanul maradt állítás, annak híresztelésével, hogy a felperes családtagja részére kért tulajdonosi részesedést a cégben, a felperes személyét érintően nem lényegtelen, jelentős súlyú kijelentés, amely egyértelműen olyan színben tünteti fel a felperest, mint aki a pozícióját felhasználva, azzal visszaélve kívánja megszerezni a részesedést a cégből, ezáltal – annak valótlansága esetén – alkalmas arra, hogy a felperes személyiségi jogait sértse, megítélését hátrányosan befolyásolja.

[54] Az alapjogi teszt lefolytatása alapján megállapítható volt, hogy a minden ténybeli alap nélküli, valótlán tény híreszteléséhez nem fűződött nagyobb közérdek, mint a felperes személyiségi jogai védelméhez. Arra, hogy az alperes a felperes személyiségi jogait sértő, valótlán közlést híreszteljen, a hivatkozott közéleti vita sem szolgálhat alapul.

[55] Nem jelenti a sajtószabadság, a véleménynyilvánítási szabadság korlátozását, a sajtószerv teljesíthetetlen követelmények elé állítását az, ha a sajtószervtől a bírósági joggyakorlat megköveteli, hogy híresztelésként személyiségi jogot sértő közléseket ne tegyenek hozzáférhetővé.

[56] A Kúria számtalan korábbi döntésében eszerint foglalt állást a valótlán tény híresztelése kérdésében.

[57] Így a Kúria Pfv.IV.20.995/2023/4. számú precedens ítéletében rámutatott: „a következetes és egyértelmű ítélkezési gyakorlat szerint a jogszabály megfogalmazására is figyelemmel, valótlán tény híresztelése (a mástól szerzett értesülés továbbadása) is helyreigazításra adhat alapot, a sajtószerv alappal nem védekezhet azzal sajtó-helyreigazítási eljárás esetén, hogy a mástól származó értesülést adta csupán tovább.” Ezzel azonos módon foglalt állást a Kúria Pfv.IV.20.442/2024/4. számú szintén precedens határozatában, amikor kimondta, hogy a „sajtó-helyreigazítási perben a sajtószervet objektív felelősség terheli a más személytől származó értesülés továbbadásáért (híresztelésért). Amennyiben a kifogásolt tényállítás valóságát a sajtószerv nem tudja bizonyítani, helyreigazítás közzétételére köteles, amennyiben a kifogásolt közlés a felperes megítélése szempontjából nem tekinthető lényegtelennek.”

[58] A híreszteléssel kapcsolatban a Kúria a Pfv.IV.20.352/2023/5. számú precedensként közzétett döntésében úgy fogalmazott: a közéleti szereplők nyilatkozatairól tudósító média akkor mentesülhet a közzétett tények valóságtartalmának ellenőrzésére vonatkozó kötelezettsége alól, ha az újságíró a más személyek nyilatkozatait hűen, a közlések beazonosítható forrását egyértelműen megjelölve, saját értékelés nélkül közvetíti a közvélemény felé és az érintett személy nyilatkozatának teret enged.

[59] A Kúria szerint a jelen esetben megállapítható, hogy az osztrák szakmai újság és az hírportál cikkében szereplő, az érintett cég vezetője által tett nyilatkozat, tehát mástól származó tényállítás továbbadásáról van szó.

[60] Az Alkotmánybíróság többek között a 7/2014. (III. 7.) AB határozatának indokolásában kifejtette, hogy a közügyekkel összefüggő vélemény kinyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik. A demokratikus közvélemény és akaratképzés közösségi szempontja alapján pedig éppen a sokszínű társadalmi és politikai nézetek szabad kifejezése minősül a legmeghatározóbb követelménynek. A közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás, és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. A közéleti szereplőkre vonatkozó beszéd a politikai véleménynyilvánítás központi alkotóeleme. A közügyek megvitatásának lényegi részét jelenti a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A sajtónak alkotmányos küldetése, hogy a közhatalom gyakorlóit ellenőrizze, aminek szerves részét képezi a közügyek alakításában

résztevő személyek és intézmények tevékenységének bemutatása és – akár rendkívül éles hangú – kritikája {Indokolás [45] [47-48]}.

[61] Ugyanezen határozatában az Alkotmánybíróság azt is rögzíti, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. Mindazonáltal a szólás- és sajtószabadság határainak megvonásánál indokolt különbséget tenni az értékítéletek és a tényállítások között. Míg vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt {Indokolás [49]}. Ugyanitt rögzíti az Alkotmánybíróság azt, hogy a politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik. Ennek indoka az, hogy a demokratikus jogállam intézményeinek és a demokratikus közéletet hivatásszerűen alakító politikusoknak a szabad bírálata, működésük, tevékenységük kritikája a társadalom tagjainak, az állampolgároknak, valamint a sajtónak olyan alapvető joga, amely a demokrácia lényegi eleme. A tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét {Indokolás [50]}. A határozat indokolása ugyanakkor azt is tartalmazza, hogy az okozott bírálhatóság nem jár az érintettek emberi méltósága, magánélete és jóhírneve védelmének kiüresedésével {Indokolás [62]}. Ezen határozat a Ptk. 2:44. § értelmezése kapcsán született. Ennek (1) bekezdése szerint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja.

[62] A sajtó objektív felelősségének legalább részleges feloldásával foglalkozik híresztelés esetében az Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) AB határozata. Ezen határozat elvi jelentőséggel rögzítette, hogy az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében foglalt sajtószabadságból fakadó alkotmányos követelmény, hogy a közéleti szereplők sajtótájékoztatóján a közügyek vitájával egymást érintően tett kijelentésekről hűen, saját értékelés nélkül tudósító, a közlések forrását egyértelműen megjelölő és a jóhírnevet esetleg sértő tényállításokkal érintett személy cáfolatának is helyet biztosító, vagy a válaszadás lehetőségét felkínáló médiatartalom-szolgáltató tevékenységét nem lehet a személyiségi jogsértés polgári jogi szankcióit megalapozó híresztelésként értékelni. Az alperes a jelen perben kiemelten hivatkozott ezen határozatra azzal, hogy bár nem sajtótájékoztató keretében történt a közlés, ugyanakkor a követelményeknek megfelelt, hiszen torzítás, változtatás nélkül tette közzé a perbeli megfogalmazást, annak forrását egészen pontosan megjelölte. A felperes ezzel szemben előadta, hogy a jelen esetben nem sajtótájékoztatóról volt szó, és a felperes részére a válaszadás lehetőségét nem kínálták fel. A felperest, vagy hivatalát előzetesen nem keresték meg, noha ennek akadályja nem lett volna.

[63] Az Alkotmánybíróság egy másik határozatában kiemelendőnek tartotta, hogy a politikai viták során az ennek keretében megfogalmazott tényállítások meghatározása, nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt köznapi értelemben vett automatikus alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat kizárólag a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére. A közügyek intenzív vitájában résztvevők jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen,

objektív módon cáfolhatók. A vitatott kijelentés értékelését arra is figyelemmel kell elvégezni, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz a befogadók számára. A mérlegelés tehát egyértelműen túlmutat a kijelentés elemeinek pusztán bizonyíthatósági teszttel történő vizsgálatán, és az ügy valamennyi körülményének értékelését igényli. Ha az egymásra tett kijelentések közvetlenül a politikai szereplők politikai tevékenységére, programjára, vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkozik, akkor – még ha állító módon fogalmazták is meg – vélelmezhető a közlés véleményként való értelmeződése {Alkotmánybíróság 3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3217/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [38]; 3111/2022. (III. 23.) AB határozat, Indokolás [29]–[32]}.

[64] A Kúria álláspontja szerint az Alkotmánybíróság ismertetett gyakorlata nem értelmezhető oly módon, hogy közéleti kérdésekben zajló vita ismertetése esetén, az annak során felmerülő valótlan tényállítások önmagában a közéleti vitára tekintettel automatikusan véleményként értelmezendők lennének. Minden esetben vizsgálni kell a vitatott tényállításnak, híresztelt közlésnek az adott sajtóközleményben betöltött szerepét, súlyát, az eset összes körülményeit annak megítélésénél, hogy a vitatott tényállítás az olvasók, a befogadók számára ténylegesen véleményként értelmeződik vagy sem. Nem hanyagolható el az a körülmény sem, hogy a sajtószerveknek a nyilvános közlés kapcsán a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlása során, kötelezettségei is vannak.

[65] A tényállítások és a vélemények megítélésének elkülönítése kapcsán az Alkotmánybíróság aláhúzta azt is, hogy a közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valónak bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával, vagy híresztelésével szemben már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról, és a foglalkozás által megkívánt körütekintést sem mulasztotta el {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [41]}.

[66] Az EJE az Axel Springer v. Germany ügyben (8964/18) hangsúlyozta, hogy az elfogadható kritika határai tágabbak egy közszereplőként eljáró politikus tekintetében, mint egy magánszemély vonatkozásában. Ez a tűrési kötelezettség azonban nem foglalja magában a ténybeli pontatlanságok eltűrésének kötelezettségét.

[67] Az EJE a Khural and Zeynalov v. Azerbajdžan ügyben (55069/11) saját gyakorlatára visszautalással kifejtette, hogy ami az információszerzés módját és annak valóságtartalmát illeti, az Emberi Jogok Európai Egyezménye nem garantálja a véleménynyilvánítás teljesen korlátlan szabadságát, még a komoly közérdeklődésre számot tartó ügyekről szóló sajtóvisszhang tekintetében sem. A véleménynyilvánítás szabadsága „kötelességet és felelősséget” is von maga után, amelyek a médiára is vonatkoznak. E „kötelességek és felelősségek” miatt a 10. cikk által az újságíróknak a közérdekű kérdésekről való tudósítással kapcsolatban nyújtott védelme attól a feltételtől függ, hogy jóhiszeműen, az újságírói etikának megfelelően, pontos és megbízható tájékoztatás érdekében jártak-e el. Ugyanezen határozat indokolásában az EJE kiemelte azt is, hogy a sajtószerv közérdekű „örkutya” funkcióval rendelkezik, és komoly közérdeklődésre számot tartó kérdésekről tudósít, ebben az esetben is kötik a 10. cikk szerinti „kötelességek és felelősségek”, ezért jóhiszeműen kell eljárni annak érdekében, hogy az újságírói etikának megfelelően, pontos és megbízható tájékoztatást nyújtson. Ez az elv jelenik meg az Alkotmánybíróság 13/2014.(IV.18.) AB határozatában is.

[68] Az Smtv. 13. §-a a lineáris médiaszolgáltatók vonatkozásában azt írja elő, hogy kötelesek a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban kiegyensúlyozottan tájékoztatni.

[69] Az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az Smtv. 13.§-ában foglalt tájékoztatási kötelezettségének tett eleget az írás megjelentetésekor. A Kúria Pfv.IV.20.625/2022/5. és

Pfv.IV.20.842/2022/5. számú ítéletében is hangsúlyozta: az Alkotmánybíróság 3/2015.(II.2.) AB határozatában deklarálta, hogy a közügyek alakulására befolyással levő történéseket, körülményeket, összefüggéseket feltárja és ezeket a nyilvánosság tudomására hozza. Azonban ez a kötelezettség nyilvánvalóan csak a valós események, létező történések, tények, összefüggések bemutatására vonatkozó kötelezettséget jelenti, és nem terjed ki az ellenőrizetlen, valótlan megállapítások megtételére.

[70] A jelen perbeli esettel azonos, illetve közel azonos tényállás mellett a Kúria már több határozatot hozott (Pfv.IV.20.852/2024/7.; Pfv.IV.20.035/2025/7.) az abban foglaltaktól, továbbá az Alkotmánybíróság és az EJEB döntésein alapuló jogértelmezésétől a jelen ügyben sem kíván eltérni.

[71] A Kúria szerint ez a jelen esetre nézve a sajtószerv azon kötelezettségét fogalmazza meg, hogy kísérletet tegyen az ellentétes álláspontok ismertetésére, még akkor is, ha más sajtószervtől átvett közleményt ismertet. Az adott esetben az alperes részéről szükséges lett volna, hogy legalább kísérletet tegyen a felperes álláspontjának megismerésére. Az internetes sajtóközlések esetében az olvasók számára bevett fordulat annak ismertetése, hogy a sajtószerv részéről megkeresik a közöltekkel ellentétes álláspont megismerésére a vitában résztvevő másik felet, és azt jelzik az olvasók irányába, hogy válasz megérkezése esetén a cikket frissíteni fogják. Ez a jelen esetben egyértelműen elmaradt. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a körülményt, hogy a jelen esetben igen jelentős súlyú állítás híresztelésére került sor, hiszen nem kevesebbet közöltek, mint hogy az ország vezetője közvetlenül kereste meg egy nemzetközi multicég felelős vezetőjét annak érdekében, hogy hozzátartozója, rokona számára üzleti, befektetési lehetőséget biztosítanak.

[72] A Kúria nem fogadta el az alperes azon előadását, hogy érdemben ismertették volna az ügyben a felperes álláspontját. Azt maga az alperes sem állította, önállóan megkereste volna saját személyében a felperest, vagy a közigazgatási állami szerv nevel tájékoztatási apparátusát. A tárgyaláson az alperes részéről előadták, hogy a jelenlegi tájékoztatási gyakorlat alapján érdemi válasz egyébként sem lett volna várható, amint az a hírportál2 hírportálnak küldött válaszból is kitűnik. Az alperes ténylegesen ez utóbbit ismertette („A kiskereskedelmi különadót az Európai Unió Bírósága nyilvánította jogszerűnek. Ezek a tények, minden más állítás alaptalan”). A perbeli cikkben kitértek a hírportál2 nevű hírportál által feltett kérdésekre (Valóban elhangzott-e a magyar kormány részéről utalás állami tulajdonszerzésre a név1ben; Attól függetlenül, hogy ilyen elhangzott-e, tervez-e a magyar állam tulajdonszerzést a magyarországi név1ben; Ha nem tervez magától ilyet, élne-e a lehetőséggel, ha erre alkalom nyílna; Mi a kormány álláspontja a név1 anyavállalatának az Európai Bizottsághoz intézett panaszáról), ezek között azonban egyik sem vonatkozott a felperes állítólagos személyes kérésére a „rokoni tulajdonszerzés” érdekében – ezért az idézett kormányzati kommunikáció sem vonatkoztatható a jelen per konkrét tárgyát képező, az alperes által híresztelt állításra. A Kúria a jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az alperes, mint sajtószerv természetesen jogosult volt beszámolni eseményként a kormány és a név1 gazdasági kérdésekben kialakult vitájáról, a cégcsoport vezetőjének nyilatkozatáról (nyilatkozatairól), de kellő gondosságot tanúsítva legalábbis saját kísérletet kellett volna tennie a cikkben megjelenített állítással ellentétes álláspont megismerésére.

[73] A Kúria szerint ebben a körben nem alapos az alperes hivatkozása az Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) AB határozatára, mert a jelen esetben nem sajtótájékoztató tartalmának ismertetésére került sor. Az eljárás során abban nem merült fel kétség, hogy a közlés során az alperes a multinacionális cég vezetőinek szavait pontosan idézte, ugyanakkor a jelen esetben nem élő sajtótájékoztatón elhangzottak azonnali ismertetése történt, ugyanis az alperes részéről az adott esetben szerkesztett anyagot közöltek.

Nem merült fel adat arra, hogy objektív módon kizárt lett volna a felperes álláspontját képviselni jogosult személyek, vagy szervek megkeresése.

[74] Az Alkotmánybíróság egyik határozatában visszautalt a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban megállapított alkotmányos követelményekre. Megállapította, hogy egy sajtótudósítás akkor esik kívül a híresztelés értelmezési körén, ha a médiatartalom fókuszában kizárólag a közéleti vitában résztvevő személyek megnyilvánulásainak naprakész és hiteles becsatornázása áll. {3002/2008 (I.10) AB határozat Indokolás [77]} A Kúria szerint ezen hitelességhez szükség lett volna legalább megkísérelni a felperes álláspontjának ismertetését.

[75] Mindezen körülmények alapján a perbeli közlés kapcsán a Kúria szerint az volt megállapítható, hogy a perbeli állítás közzététele az alperes részéről valótlan tényállítás híresztelésének minősül, amellyel kapcsolatban az alperes mint sajtószerv az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének a perben nem tett eleget. Ebből pedig az következik, hogy az alperes sajtó-helyreigazítás tételére köteles. A sajtószerv a helyreigazítási felelősség megkerülése érdekében nem hivatkozhat csupán arra, hogy más sajtószervtől származó értesülést tett közzé, és annak tartalmát nem torzította el.

[76] A felperes, illetve hivatali apparátusa számára nem vitatható módon számos lehetőség állt rendelkezésre arra, hogy a perbeli kijelentésre reflektáljon, kifejtse azzal kapcsolatos álláspontját, ez azonban nem érinti azt a körülményt, hogy a sajtószervnek a korábbiaknak megfelelően megfelelő gondossággal kell eljárnia, különös tekintettel szerkesztett tartalom esetében.

[77] A véleménynyilvánítási szabadság vizsgálatánál figyelembe kell venni az alkalmazandó jogkövetkezmény jellegét és súlyosságát is (EJEB Cumpana and Mazare v. Romania 33348/96.).

[78] Ebben a körben a Kúria fontosnak tartja kiemelni azt, hogy a sajtó-helyreigazítás elrendelése a lehető legminimálisabb beavatkozásnak minősül a sajtószerv érdemi tevékenységébe, vagyis nem fejt ki az alperes tevékenységére nézve „chilling effectet”, nem jár különösebb költségekkel sem. A helyreigazítási kötelezettség elkerülése érdekében nem támaszt semmilyen rendkívüli kötelezettséget a sajtószerv irányába, kizárólag azt, hogy a más sajtószervtől átvett sajtóközlemény esetében is az átvevő sajtószerv legalább kísérletet tegyen a másik fél álláspontjának megismerésére, illetve közzétételére. A sajtó-helyreigazítás elrendelése érdemben nem érinti a közügyekre vonatkozó információk szabad áramlását, nem tartalmaz „büntetést”, vagy kártérítési kötelezettséget, teljesítése külön költségeket nem igényel, és nem jelenti a perbeli cikk egésze törlésének kötelezettségét sem.

[79] Mindezekre tekintettel a felperes megalapozottan igényelte helyreigazító közlemény közzétételét.

[80] A Kúria a helyreigazítás szövegét a precedens határozatokkal (így például Pfv.IV.20.079/2021/4., Pfv.IV.20.095/2024/6.) megerősített PK 15. számú állásfoglalás alkalmazásával, a helyreigazítási kérelem és az ellenkérelem korlátai között maga állapította meg. A Kúria ebben a körben mellőzte a felperes azon igényének teljesítését, hogy a való tények közlése körében ismételt közzétételre kerüljön, hogy a felperes nem kereste meg a név1 vezetőit a cikkben leírtak teljesítése érdekében. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a valós tények külön közlésére kizárólag akkor van szükség, ha a helyreigazító közlemény korábbi részéből az igény lényege nem ismerhető meg. Annak rögzítése, hogy a híresztelés valótlan tartalmú volt, a jelen esetben külön megerősítésre nem szorul.

[81] A helyreigazítás szövegének ilyen módon történő megállapítása nem minősül a kereset részleges elutasításának, mert a Kúria ebben a körben kizárólag a bíróságoknak a szöveg megállapítására vonatkozó lehetőségével élt.

[82] Mindezekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítélete sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, amikor az alperes által híresztelt valótlan tényállítást véleménynek tekintve, a helyreigazítási keresetet elutasította, ezért a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a helyreigazítást a rendelkező rész szerint elrendelte.

A döntés elvi tartalma

[83] Sajtó-helyreigazítási kötelezettség vizsgálata körében a hatályos magyar jogszabályok megállapítják a sajtószerv felelősségét a más személytől (sajtószervtől) származó értesülés továbbadása, híresztelése esetében is. A helyreigazítási felelősség fennállásának vizsgálata során, tekintettel kell lenni az adott eset összes körülményére. A közéleti szereplők esetében a szabad véleménynyilvánításhoz való jog határai tágabbak az általánosnál, azt kell megítélni, hogy a közfelfogás szerint a kifogásolt híresztelt tényállítás az eset összes körülményére figyelemmel, véleménynyilvánításként értelmezhető-e. Ennek során értékelni szükséges a vitatott közlésnek az egész sajtóközleményben betöltött szerepét is. A sajtószervek a véleménynyilvánítás közvetítésében játszott kiemelkedő fontosságú alkotmányos szerepüket, a szakmai szabályok megtartásával felelősséggel kötelesek gyakorolni.

Záró rész

[84] A Kúria a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján pervesztes alperes működéséért felelős gazdálkodó szervezetet kötelezte a felperes képviselőjét ellátó ügyvédi iroda munkadíjában jelentkező első-, másodfokú, és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére. Miután a felperesi képviselő részletezett költségigényt nem terjesztett elő, ennek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint a 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[85] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illetéket a pervesztes alperes kiadója köteles az államnak megfizetni. A fizetendő illeték mértékét a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdés b), c) d) pontja, a 42. §, (1) bekezdés a) pontja, a 46. § (1) és (4) bekezdése, valamint az 50. § (1) bekezdése alapján állapította meg. A Kúria tájékoztatja az alperest, hogy az illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie, az illeték megfizetése az Itv. 78. § (4) bekezdése alapján a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. A megfizetés során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának számát, és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. A Kúria figyelmezteti az alperest, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie.

[86] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján – az alperes kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2025. március 26.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró